

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

22. februar 2018

Høring – forslag til endringer i bokføringsforskriften om bruk av arbeidsplan som alternativ til personalliste

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 4. desember 2017 med vedlagte høringsnotat om forslag til endring av bokføringsforskriften om bruk av arbeidsplan som alternativ til personalliste.

I høringsnotatet foreslås det å oppheve bokføringsforskriften § 8-5-6 sjette ledd, slik at henvisningen til arbeidsmiljøloven § 10-3 fjernes. Dette innebærer at kravet til å føre personalliste ikke kan oppfylles ved utarbeidelse av arbeidsplan.

Norsk Øko-Forum (NØF) støtter dette forslaget.

Vår erfaring er at personallister er et godt og virkningsfullt virkemiddel mot svart arbeid og den svarte økonomien. Føring av personallister ved å registrere ansattes tilstedeværelse er både enkelt og lite byrdefullt for de næringsdrivende, samtidig som det er et godt verktøy for kontrollmyndighetene til å kunne avdekke om ansatte jobber svart. Krav om personallister er derfor også et viktig virkemiddel i kampen mot arbeidslivskriminaliteten, som er et stort og alvorlig samfunnsproblem. I lovforslaget om innføringen av ordningen sa departementet, jf. Prp. 141 L (2011-2012) s. 51:

Svart arbeid representerer et samfunnsproblem ved at det offentlige taper inntekter, og fører til en uheldig konkurransevridning innad i de bransjer hvor svart arbeid er et problem. Formålet med reglene om personalliste er å motvirke svart arbeid. Når virksomhetene må føre en løpende oppdatert skriftlig oversikt over det personalet som til enhver tid er på jobb, vil skatte- og avgiftsmyndighetene lettere kunne identifisere svart arbeid ved kontroll på arbeidsplassen. En slik ordning vil være et godt virkemiddel for skattemyndighetenes kontroll av lønnsområdet. Departementet legger til grunn at ordningen ikke bare vil bidra til å avdekke svart arbeid, men også til å øke antall registrerte virksomheter og øke innrapporteringen av lønn, og at ordningen gjennom dette vil bidra til å øke seriositeten innenfor de bransjer som vil bli omfattet av ordningen.

Vi ser nå også at personallistekontrollene har gitt gode effekter. Foreløpige resultater viser at personallistekontrollene har medført høyere innrapportering av antall ansatte og lønn, særlig blant de minste foretakene. Det vises til undersøkelse: Marie Bjørneby, Annette Alstadsæter, begge NMBU og Kjetil Telle, SSB: “Collaborative tax evasion by employers and employees: Evidence from a randomized field experiment in Norway”, mimeo.

I det opprinnelige forslaget fra Skatteunndragelsesutvalget og Bokføringsstandardstyret om krav til å føre personallister for enkelte bransjer, var muligheten til å bruke arbeidsplaner som et alternativ til personalliste ikke med. NHO og HSH (nå Virke) mente at bedriftene burde få adgang til å kunne oppfylle kravene til personalliste ved en tilpasning av arbeidsplaner (vaktlister) som pliktes utarbeidet etter arbeidsmiljøloven. Departementet la til grunn at personallisteordningen bare i begrenset grad vil føre til en økning i byrdene for de som omfattes av ordningen. Dette fordi de fleste virksomheter vil ha en egeninteresse i å vite hvilke personer som er på jobb, og at mange allerede i dag har systemer for å holde en oversikt over sine ansatte gjennom arbeidsplaner (vaktlister). Men for å begrense byrdene ved innføringen av kravet til å bruke personallister, ville departementet tillate bruk av eksisterende oppdaterte arbeidsplaner (vaktlister) dersom disse planene tilfredsstiller kravene etter personallisteordningen.

Kravene til personalliste og arbeidsplan er imidlertid ikke sammenfallende. I høringsnotatet fremkommer det at Arbeidstilsynets erfaringer og skattetatens kontroller viser at arbeidsgivere som benytter arbeidsplaner ofte ikke oppfyller kravene til føring av personalliste, og at dette skyldes sammenblandingen av regelverkene om personalliste og arbeidsplan. Regelverket for personalliste etter bokføringsforskriften kan ikke oppfylle kravene til arbeidsplan, på samme måte som en arbeidsplan etter arbeidsmiljøloven ikke kan oppfylle kravene til personalliste.

Erfaringer fra skatteetatens personallistekontroller viser at det ofte er mangler både i manuelle og elektroniske arbeidsplaner med mange ulike feilkilder, bl.a. manglende oppdateringer ved endringer i arbeidsplanen for eksempel ved sykdom eller bytte av vakter, ulønnet og innleid personale fremkommer ikke på arbeidsplanene, arbeidsplanene viser bare planlagt arbeidstid og faktisk arbeidstid mangler. Et forslag om "reduerte byrder og forenklinger" fra næringsorganisasjonene har åpenbart ikke ført til det, snarere tvert om ved at denne sammenblandingen av personalliste og arbeidsplan har medført et mer komplekst og u håndterbart regelverk i praksis, noe som har skapt betydelige problemer både for de næringsdrivende og for myndighetene.

På denne bakgrunn støtter vi fullt ut den foreslåtte endringen.

Med hilsen
for Norsk Øko-Forum
Jan-Egil Kristiansen
leder faglig utvalg